

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Приймальної комісії
ректор Херсонського державного університету
Олександр СІВЯКОВСЬКИЙ

« 30 » *березня* 2020 року

ПРОГРАМА

додаткового вступного випробування (співбесіди)

з української мови та літератури

для здобуття ступеня вищої освіти «**магістр**»

на основі попередньої вищої освіти

(за неспорідненим напрямом)

(денна, заочна форми навчання)

Херсон 2020

ЗМІСТ

1. Загальні положення
2. Зміст програми
3. Перелік питань, що виносяться на фахове вступне випробування (співбесіду)
4. Список рекомендованої літератури
5. Критерії оцінювання знань фахового вступного випробування (співбесіди)

1. Загальні положення

Програма додаткового вступного випробування для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня вищої освіти **магістра** на основі базової або повної вищої освіти, розроблена відповідно до програми державної атестації здобувачів рівня вищої освіти бакалавр. Організація та проведення додаткового вступного випробувань (співбесіди) відбувається у порядку, визначеному у Положенні про приймальну комісію Херсонського державного університету.

Мета вступного випробування – відбір претендентів на навчання за ступенем вищої освіти магістра.

Форма додаткового вступного випробування: співбесіда.

Результат додаткового фахового вступного випробування (співбесіди) оцінюється за шкалою від 1 до 200 балів.

Перепусткою на тестування є Аркуш результатів вступних випробувань, паспорт.

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт. На екзаменаційній роботі такого вступника член фахової атестаційної комісії вказує причину відсторонення та час.

Вступники, які не з'явилися на фахове вступне випробування (співбесіду) без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у подальших іспитах і конкурсі не допускаються.

2. Перелік питань, що виносяться на додаткове вступне випробування (співбесіду)

Програма з української мови

1. Мова як система систем.
2. Мова і мовлення. Об'єктивне і суб'єктивне в мові. Діалектична єдність мови і мислення в процесі їх виникнення, існування і розвитку. Зв'язок мови зі свідомістю і мисленням. Роль мови у процесі пізнання.
3. Формування нової української літературної мови.
4. Лексична система мови. Лексика з погляду походження: успадкована з попередніх епох, засвоєна з інших мов. Кальки. Інтернаціоналізми. Явище пуризму.
5. Поняття про фразеологізми. Типи фразеологізмів. Джерела фразеологізмів. Вияв у фразеології національної специфіки мови.
6. Текст та його ознаки. Типи текстів.
7. Літературна мова як історична категорія. Виникнення і розвиток літературних мов. Літературна мова як унормована форма загальнонародної мови. Функція і призначення письма у суспільстві.
8. Українська орфографія як розділ мовознавчої науки. Співвідношення орфографії з графікою та орфоепією. Принципи орфографії сучасної української літературної мови.
9. Основні поняття морфології. Частини мови і принципи виділення їх.
10. Іменник як частина мови. Семантико-граматичні ознаки його виділення. Лексико-граматичні розряди іменників: іменники власні та загальні назви, назви істот і неістот, конкретні, абстрактні та збірні іменники, іменники з речовинним значенням. Перехід іменників одного розряду до іншого.
11. Поняття про дієслово як частину мови. Система дієслівних утворень у сучасній українській літературній мові. Неозначена форма дієслова. Типи дієслівних основ. Поділ дієслів на класи за співвідношенням з основами інфінітива, теперішнього часу. Поділ дієслів на дієвідміни.
12. Предмет синтаксису. Типи синтаксичних одиниць, елементарні і неелементарні синтаксичні одиниці-конструкції. Синтаксичні зв'язки у словосполученні і реченні. Типи і форми синтаксичних зв'язків. Семантико-синтаксичні відношення. Зв'язок синтаксису з лексикою і морфологією.
13. Словосполучення як некомунікативна синтаксична одиниця. Особливості структури словосполучень. Типи словосполучень. Граматичні зв'язки між компонентами словосполучень. Способи підрядного зв'язку, синтаксичні відношення.
14. Речення та судження. Основні ознаки речення. Формально-синтаксична типологія простого речення.
15. Внутрішньосинтаксична структура простого речення. Головні та другорядні члени речення.

16. Складне речення як синтаксична одиниця. Проблеми дослідження складного речення. Визначальні граматичні та семантичні ознаки складного речення. Засоби зв'язку частин складного речення. Поділ складних речень за основними засобами зв'язку на сполучникові та безсполучникові.
17. Складносурядні елементарні речення. Засоби вираження синтаксичних зв'язків і змістових відношень між частинами складносурядного речення. Класифікація складносурядних речень.
18. Структурно-семантичні типи складнопідрядних речень (розчленовані і нерозчленовані). Характеристика складнопідрядних речень у зв'язку з функцією підрядної частини.
19. Проблема статусу складних безсполучникових речень. Складні безсполучникові речення з однотипними частинами. Складні безсполучникові речення з різнотипними частинами.
20. Складні багатокомпонентні речення з різними типами зв'язку.

Програма з української літератури

1. Основні ознаки фольклорних творів. Жанрове і тематичне розмаїття українського фольклору. Жанрові ознаки українського героїчного епосу.
2. «Слово о полку Ігоревім» як найвидатніша пам'ятка давньоруського письменства. Переклади і переспіви, мотиви і образи цього твору у пізнішій літературі.
3. Г. Сковорода як найвидатніший український філософ-просвітитель, педагог і письменник XVIII ст.
4. Творчість Івана Котляревського. Жанрові та стильові особливості поеми «Енеїда». Бурлескно-травестійні традиції у творі.
5. Поняття про сентименталізм та особливості його розвитку в українській літературі. Творчість Г.Квітки-Основ'яненка.
6. Поняття про романтизм. Розвиток романтизму в українській літературі 20-60-х років XIX століття. Роль харківської поетичної школи та «Руської трійці» у цьому процесі.
7. Багатогранність творчої діяльності Т.Шевченка, його місце в історії літератури, у розвитку суспільно-політичної, філософської та естетичної думки. Неповторність художнього світу Великого Кобзаря. Періодизація його творчості.
8. Зародження та розвиток української історичної прози. Роман П.Куліша «Чорна рада» у контексті розвитку історичного роману другої половини XIX століття.
9. Творчість Панаса Мирного. Соціально-психологічні романи «Хіба ревуть воли, як ясла повні?», «Повія», їх історико-літературне значення.
10. Поняття про драму. Розвиток української драматургії другої половини XIX століття. Тематичне і жанрове багатство доробку М.Старицького.

Внесок М.Кропивницького та І.Карпенка-Карого у розвиток української драматургії.

11. Поняття про лірику та її тематичні групи. Жанрове і тематичне розмаїття лірики І.Франка, місце її у світовій літературі.
12. Основні мотиви лірики Лесі Українки.
13. Поняття про новелу та її місце в жанровій системі. Художня специфіка прози М.Коцюбинського, В.Стефаника та О.Кобилянської.
14. Художнє багатство української поезії початку ХХ століття. Модерністські тенденції в ній (Микола Вороний, Олександр Олесь та ін.).
15. Художня індивідуальність В.Винниченка.
16. Організація літературних сил в окремих спілках, гуртках, групах та об'єднаннях у 20-30-х роках ХХ ст. Літературна дискусія 1925-1928 років та роль М.Хвильового у ній.
17. О.Довженко як творець жанру кіноповісті. Основні риси його індивідуального стилю.
18. Художні здобутки О.Гончара-прозаїка.
19. Художня проза шістдесятників (Григій Тютюнник, Валерій Шевчук та ін.).
20. Художнє розмаїття поезії шістдесятників (В.Симоненко, Л. Костенко, І.Драч, В.Стус та ін.).

3. Список рекомендованої літератури:

І. З української мови

1. Безпояско О. К. Граматика української мови: Мофологія / О. К. Безпояско, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К.: Либідь, 1993. – 336 с.
2. Вихованець І. Р. Теоретична морфологія української мови / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська. – К.: Пульсари, 2004. – 400 с.
3. Вихованець І. Р. Семантико-синтаксична структура речення / І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, В. М. Русанівський. – К.: Наукова думка, 1983. – 219 с.
4. Ганич Д. І. Словник лінгвістичних термінів / Д. І. Ганич, І. С. Олійник. – К.: Вища школа, 1985. – 360 с.
5. Горпинич В. О. Морфологія української мови: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / В. О. Горпинич. – К.: ВЦ «Академія», 2004. – 336 с.
6. Горпинич В. О. Сучасна українська літературна мова. Навчальний посібник / В. О. Горпинич – К.: Вища школа, 1999. – 207 с.
7. Грищенко А. П. Сучасна українська літературна мова: Підручник / А. П. Грищенко, Л. І. Мацько, М. Я. Плющ та ін.; За ред. А. П. Грищенка – 3-тє вид., допов. – К.: Вища шк., 2002. – 439 с.
8. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови: Синтаксис: Морфологія / А. П. Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2001. – 435 с.
9. Загнітко А. П. Теоретична граматика української мови: Синтаксис / А. П. Загнітко. – Донецьк: ДонНУ, 2001. – 662 с.
10. Німчук В. В. Історія українського правопису XVI-XX ст.: Хрестоматія / В. В. Німчук, Н. В. Пуряєва. – К.: Наукова думка, 2004. – 582 с.
11. Каранська М. У. Синтаксис сучасної української літературної мови: Навчальний посібник / М. У. Каранська – К.: Либідь, 1995. – 312 с.
12. Нечволод Л. І. Сучасний український правопис / Л. І. Нечволод. – Донецьк: СПД ФО, 2007. – 224 с.
13. Плющ М. Я. Сучасна українська літературна мова / М. Я. Плющ. – К.: Вища школа, 2003. – 287 с.
14. Сучасна українська літературна мова в 5 кн. / За ред. І. К. Білодіда. – К.: Наукова думка, 1969-1973.
15. Сучасна українська літературна мова / О. Д. Пономарів, В. В. Різун, Л. Ю. Шевченко та ін.; За ред. О. Д. Пономарева. – 2-ге вид., перероб. – К.: Либідь, 2001. – 400 с.
16. Ужченко В. Д., Ужченко Д. В. Фразеологія сучасної української мови: посібник. – Луганськ: Альма-Матер, 2005. – 400 с.
17. Українська мова. Енциклопедія / Редкол.: Русанівський В. М., Тараненко О. О. Зяблюк М. П. та ін.. – 3-є вид., зі змінами і доп. – К.: Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2007. – 856с.: іл..
18. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О.Потебні, Ін-т української мови. – 4-те вид., випр. і доп. – К.: Наукова

II. З української літератури

1. Авторитет: Література і критика в час перебудови: Статті, есе, інформація. – К., 1998.
2. Грушевський М. Історія української літератури: У 6 т. – К., 1999.
3. Єфремов С. Історія українського письменства. – К., 1996.
4. Зеров М. Твори: В 2 т. – К.: Дніпро, 1990. – Т.2.
5. Історія української літератури: ХІХ ст.: У 3 кн. – К., 1995-1997.
6. Історія української літератури: ХХ ст.: У 2 кн. – К., 1994-1998.
7. Козлов А. В., Козлов Р.А. Азбука літературознавства. – Тернопіль, 1997.
8. Козлов А. В. Українська дожовтнева драматургія: Еволюція жанрів. – К.: Вища школа, 1991.
9. Кузнецов Ю. Імпресіонізм в українській прозі кінця ХІХ початку ХХ ст. – К.: Зодіак, 1995.
10. Літературознавчий словник-довідник. – К., 1997.
11. Нахлік Є. Творчість І. Котляревського: Замовчувані інтерпретації. Дискусійні проблеми. – Львів, 1994.
12. Полєк В. Історія української літератури Х – ХVІІІ ст. – К., 1994.
13. Пустова Ф. Іван Франко – історик літератури. – К., 1995.
14. Соболев В. З глибини віків: Вивчення давньої української літератури в школі : Посібник для вчителя. – К., 1995.
15. Сулима М. Давня українська література: Хрестоматія. – К., 1992.
16. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: У 4 кн. – К., 1994-1995.
17. Хропко П. та ін. Історія української літератури: перші десятиріччя ХІХ ст. – К., 1992.
18. Шевчук В. Дорога в тисячу років. – К., 1999.

4. Критерії оцінювання додаткового вступного випробування

Під час додаткового вступного випробування перевіряється: володіння мовою, знання теоретичного матеріалу, вимова, вміння застосовувати знання на практиці; наводити приклади на відповідні правила, знання змісту літературних творів.

Оцінюється не лише точність відповідей абітурієнта на кожне запитання, але і його вміння розкривати тему, схарактеризувати мовне чи літературне явище.

Змістовий вияв критерію

Висновок комісії

Бал за 100-бальною шкалою оцінювання і оцінка за п'ятибальною шкалою

Під час додаткового вступного випробування абітурієнт продемонстрував:

- повне знання розвитку літературного процесу в культурному контексті епохи на синхронічному та діахронічному рівнях;
- чітке знання жанрових форм, вміння співвідносити типологічно схожі явища сучасної української літератури та зарубіжних літератур;
- термінологічно точне знання літературознавчих понять, їх правильне застосування;
- вміння дати розгорнуту, логічно побудовану відповідь, що демонструє ерудицію і глибокі знання студента, відповідає вимогам культури мови;
- вільно використовує набуті теоретичні знання під час аналізу практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших літературознавчих проблем, пов'язує програмовий матеріал із профілем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

Рекомендувати до зарахування

180-200

«5»

Під час додаткового вступного випробування абітурієнт продемонстрував:

- вміння аналізувати текст і проводити порівняльний аналіз творів недостатні, не спираються на літературознавчі знання;
- вміння дати розгорнуту логічну відповідь, але бракує чіткої аргументації, мають місце мовні огріхи;
- практичні навички поступаються теоретичній підготовці; домінує репродуктивний тип відповіді.

Рекомендувати до зарахування

151-179

«4»

Під час додаткового вступного випробування абітурієнт продемонстрував:

- неточності у знаннях, відсутність умінь оцінювати факти та явища літературного характеру;
- слабкі навички самостійного аналізу теоретичних та практичних проблем, запропонованих студенту;
- задовільні навички ведення наукової дискусії;
- відповідь неповна, основні положення слабо аргументовані, допущені мовні помилки.

Рекомендувати до зарахування

120-150

«3»

Під час додаткового вступного випробування абітурієнт продемонстрував:

- низький рівень історико-літературних та літературознавчих знань;
- відсутність загальногуманітарного та наукового мислення;
- відсутність практичних навичок.

Не

рекомендувати до зарахування

1-119

«1-2»

Під час додаткового вступного випробування абітурієнт продемонстрував:

- слабкі знання змісту мовознавчого та літературознавчого курсів, не опанував наукові першоджерела, художні тексти та літературно-критичні матеріали;
- поверхову відповідь, наявність грубих помилок у фактичному матеріалі, мова бідна, невиразна;
- низький рівень історико-літературних та літературознавчих знань;
- відсутність знань змісту мовознавчого та літературознавчого курсів;
- відсутність загальногуманітарного та наукового мислення;
- відсутність практичних навичок.

Затверджено на засіданні кафедри (протокол № 8 від 10.03.2020 р.)

Укладач програми:

Олена КАРАБУТА

голова предметної екзаменаційної комісії,

кандидат філологічних наук, доцент